

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА” ІНСТИТУТ
КОМП’ЮТЕРНИХ НАУК ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра “Системи автоматизованого проектування”

Звіт

до лабораторної роботи №9

на тему: **ВИВЧЕННЯ БІБЛІОТЕКИ ПРИКЛАДНИХ ПРОГРАМНІК, ДЛЯ
ОПРАЦЮВАННЯ ТЕКСТІВ ПРИРОДНОЮ МОВОЮ.**

АВТОМАТИЧНИЙ МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ (частина1).

з дисципліни “Комп’ютерна лінгвістика”

Виконала:

студентка групи ПРЛм-11

Неїжмак О.А

Прийняв:

Дупак Б.П

Львів-2015

МЕТА РОБОТА

- Вивчення основ програмування на мові *Python*.
- Ознайомлення з автоматичним морфологічним аналізом в NLTK.

Варіант №10

1. Токенізувати та здійснити морфологічний аналіз наступного речення: *They wind back the clock, while we chase after the wind*. Які відмінності у вимові слів пов'язані з їх морфологічними характеристиками.

```
import nltk
text = nltk.word_tokenize("They wind back the clock, while we chase after the wind")
print nltk.pos_tag(text)

[('They', 'PRP'), ('wind', 'VBP'), ('back', 'RB'), ('the', 'DT'), ('clock', 'NN'),
(',', ','), ('while', 'IN'), ('we', 'PRP'), ('chase', 'VBP'), ('after', 'IN'),
('the', 'DT'), ('wind', 'NN')]
```

3. Опрацювати всі приклади з методичних вказівок по роботі зі словниками. Що станеться, якщо доступитися до неіснуючого запису звичайного словника та словника по замовчуванню?

```
#>>> pos={}
#>>> pos #{}

#>>> pos['colorless']='ADJ'
#>>> pos
#{'colorless': 'ADJ'}
#>>> pos['ideas']='N'
#>>> pos['sleep']='V'
#>>> pos['furiously']='ADV'
#>>> pos
#{'furiously': 'ADV', 'sleep': 'V', 'ideas': 'N', 'colorless': 'ADJ'}
#>>> pos['ideas']
#'N'
#>>> pos['colorless']
#'ADJ'
#>>> pos['green']
#Traceback (most recent call last):
# File "<pyshell#28>", line 1, in <module>
#   pos['green']
# KeyError: 'green'
#>>> list(pos)
#['furiously', 'sleep', 'ideas', 'colorless']
#>>> sorted(pos)
#['colorless', 'furiously', 'ideas', 'sleep']
#>>> [w for w in pos if w.endswith('s')]
#['ideas', 'colorless']
#>>> for word in sorted(pos):
#   print word+'.', pos[word]
#colorless: ADJ
#furiously: ADV
#ideas: N
#sleep: V
#>>> pos.keys()
```

```
#['furiously', 'sleep', 'ideas',  
'colorless'] #>>> pos.values()
```

```

#['ADV', 'V', 'N', 'ADJ']
#>>> pos.items()
#[('furiously', 'ADV'), ('sleep', 'V'), ('ideas', 'N'), ('colorless',
'ADJ')] #>>> for key, val in sorted(pos.items()):
# print key+':', val
#colorless: ADJ
#furiously: ADV
#ideas: N
#sleep: V
#>>>
#>>> pos={'colorless':'ADJ', 'ideas':'N', 'sleep':'V', 'furiously':'ADV'}
#>>> pos=dict(colorelss='ADJ', ideas='N', sleep='V',
furiously='ADV') #>>> frequency=nltk.defaultdict(int)
#>>> frequency['colorless']=4
#>>> frequency['ideas']
#0
#>>> pos=nltk.defaultdict(list)
#>>> pos['sleep']=['N','V']
#>>> pos['ideas']
#[]
#>>> pos['ideas']
#[]
#>>> pos=nltk.defaultdict(lambda:'N')
#>>> pos['colorless']='ADJ'
#>>> pos['blog']
#N'
#>>> pos.items()
#[('blog', 'N'), ('colorless', 'ADJ')]
#>>> counts=nltk.defaultdict(int)
#>>> from nltk.corpus import brown
#>>> for (word, tag) in brown.tagged_words(categories='news'):
#     counts[tag]+=1
#>>>
counts['N'] #0
#>>> list(counts)
#['BE', 'BEZ-HL', 'NP$', 'WQL', 'AT-TL', 'BEDZ*', 'WDT', 'JJ', 'NR-HL', 'AP$', 'RP', 'WPS+BEZ',
'JJ-NC', '(', 'PPSS+BER', ',', 'VBN-TL-HL', 'HVD-HL', 'PPSS+BEM', 'NPS-HL', 'RB', 'FW-PP$-NC',
'JJ-HL', 'NNS', 'WRB', 'MD-TL', 'NN-NC', 'DOD*', 'NN$', 'PPLS', ')', 'BEZ*', 'RB-HL', 'NNS$',
'NPS-TL', 'NNS-HL', 'FW-IN+NN-TL', '--', 'BER-TL', 'OD', 'PP$', 'CC-TL', 'FW-NN-TL', 'NP-TL-
HL', 'AP-TL', 'PPSS+MD', 'FW-JJ', 'FW-DT', 'BER*', 'FW-WDT', 'NPS', 'DTI', 'BEN', 'BEM',
'EX+BEZ', 'HV', 'BEG', 'BED', 'HVD', 'BEZ', 'DTX', 'FW-VB-NC', 'VBZ', 'DTS', 'RB-TL', 'VB-TL',
'NNS-TL', 'FW-CC', 'CS-HL', 'NP$-TL', 'FW-CD', 'ABN-HL', 'IN-HL', 'JJT-HL', 'BED*', 'BEDZ',
'NN-TL-HL', 'PN', 'JJR-HL', 'FW-AT-TL', 'PPSS+HVD', 'VBD-HL', 'MD-HL', 'NNS-TL-HL', 'DTI-
HL', 'EX', 'VBN-HL', 'NNS$-HL', 'PPSS-HL', 'MD', 'BE-HL', 'TO-TL', 'NN-HL', 'VBZ-HL', 'NR$-
TL', 'DT$', 'WP$', 'N', 'MD+HV', 'TO-HL', 'PPS+BEZ', 'DT-HL', 'CD$', 'VBG', 'VBD', 'VBN-TL',
'DOZ*', 'VBN', 'DOD', 'UH-TL', 'DOZ', 'NR-TL', 'AP-HL', 'AT-HL', '!', 'FW-AT', 'NN', '(-HL', 'MD*-
HL', '*', 'WPS', 'WPO', 'FW-NNS', 'NP', 'JJR-NC', 'NR', ':', 'BER-HL', 'MD*', '^', ':-HL', 'RP-HL',
'CC', 'PP$-TL', 'WDT+BEZ', 'CD-HL', 'NPSS$-TL', 'CD', 'DT+BEZ', ',-HL', 'OD-HL', 'PPS+MD',
'CS', 'NN$-HL', 'NP-TL', 'QL-TL', 'DO*', 'PPS+BEZ-HL', 'VB-HL', 'DO-HL', 'HVN', 'JJT', 'JJS',
'JJR', 'HVG', 'HVZ', 'PN+HVZ', 'NNS$-TL', 'CC-HL', 'JJ-TL', 'HVZ*', 'VBG-TL', 'DO', 'FW-JJ-TL',
'FW-*', 'NP+BEZ', 'NP-HL', 'NPSS$', 'NN-TL', 'PPSS', 'NR$', '""', 'BER', 'FW-VB', 'PN-HL', 'CD-TL',

```

```
'BEDZ-HL', 'DT', 'VBD-TL', 'PN$', 'VB+PPO', '), 'VBG-HL', 'PPO', 'PPL', 'PPS', 'TO', 'RB$',
'FW-IN+NN', 'UH', 'VB', 'OD-TL', 'FW-IN', 'PP$', 'RBT', 'ABL', 'RBR', 'ABN', 'AP',
'PPSS+HV', 'AT', 'JJS-TL', 'IN', 'ABX', '*-HL', 'FW-AT-HL', 'HVD*', '""', 'JJR-TL',
'RB+BEZ', 'NN$-TL', 'FW-IN-TL', 'QLP', 'IN-TL', 'FW-NN', 'FW-IN+AT-TL', 'PPS+HVZ',
'QL', '-HL'] #>>>>>> from operator import itemgetter
#>>> sorted(counts.items(), key=itemgetter(1), reverse=True)

#[('NN', 13162), ('IN', 10616), ('AT', 8893), ('NP', 6866), ('.', 5133), ('NNS', 5066), ('-', 4452), ('JJ',
4392), ('CC', 2664), ('VBD', 2524), ('NN-TL', 2486), ('VB', 2440), ('VBN', 2269), ('RB', 2166), ('CD',
2020), ('CS', 1509), ('VBG', 1398), ('TO', 1237), ('PPS', 1056), ('PP$', 1051), ('MD', 1031), ('AP',
923), ('NP-TL', 741), ('`', 732), ('BEZ', 730), ('BEDZ', 716), ('""', 702), ('JJ-TL', 689), ('PPSS', 602),
('DT', 589), ('BE', 525), ('VBZ', 519), ('NR', 495), ('RP', 482), ('QL', 468), ('PPO', 412), ('WPS', 395),
('NNS-TL', 344), ('WDT', 343), ('WRB', 328), ('BER', 328), ('OD', 309), ('HVZ', 301), ('--', 300),
('NP$', 279), ('HV', 265), ('HVD', 262), ('*', 256), ('BED', 252), ('NPS', 215), ('BEN', 212), ('NN$',
210), ('DTI', 205), ('NP-HL', 186), ('ABN', 183), ('NN-HL', 171), ('IN-TL', 164), ('EX', 161), ('),
151), ('(', 148), ('JJR', 145), (':', 137), ('DTS', 136), ('JJT', 100), ('CD-TL', 96), ('NNS-HL', 92), ('PN',
89), ('RBR', 88), ('VBN-TL', 87), ('ABX', 73), ('NN$-TL', 69), ('IN-HL', 65), ('DOD', 64), ('DO', 63),
('BEG', 57), ('-HL', 55), ('VBN-HL', 53), ('AT-TL', 50), ('NNS$', 50), ('CD-HL', 50), ('JJS', 49), ('JJ-
HL', 46), ('CC-TL', 46), ('""', 46), ('MD*', 43), ('VBZ-HL', 39), ('PPL', 36), ('PPSS+MD', 31),
('PPS+BEZ', 31), ('OD-TL', 30), ('DOZ', 26), ('VB-HL', 25), ('NR$', 24), ('WP$', 22), ('FW-NN', 22),
('PPLS', 21), ('ABL', 21), ('PPSS+BER', 20), ('-HL', 20), ('(-HL', 20), ('NNS$-TL', 20), ('-HL', 20),
('PPSS+HV', 19), ('PPSS+BEM', 18), ('HVN', 18), ('DO*', 17), ('NPSS$', 17), ('FW-NN-TL', 16),
('DOD*', 15), ('RB-HL', 15), ('NPS-TL', 15), ('VBG-TL', 15), ('NR-TL', 14), ('AT-HL', 14), ('HVG',
14), ('FW-IN', 14), ('BEM', 13), ('DOZ*', 13), ('NN-TL-HL', 12), (':-HL', 12), ('DT+BEZ', 12), ('FW-
JJ-TL', 12), ('VBG-HL', 12), ('UH', 12), ('QLP', 12), ('NP$-TL', 11), ('WPO', 9), ('BEZ*', 8), ('DTX',
8), ('RB-TL', 8), ('VB-TL', 8), ('PPS+MD', 8), ('AP-HL', 7), ('CC-HL', 7), ('FW-AT-TL', 6), ('VBD-
HL', 6), ('TO-HL', 6), ('MD-HL', 5), ('RBT', 5), ('BER*', 4), ('JJR-HL', 4), ('RP-HL', 4), ('JJR-TL', 4),
('PPS+HVZ', 4), ('BEZ-HL', 3), ('BEDZ*', 3), ('NPS-HL', 3), ('NN-NC', 3), ('PP$', 3), ('FW-JJ', 3),
('FW-AT', 3), ('NR-HL', 2), ('WPS+BEZ', 2), ('EX+BEZ', 2), ('JJT-HL', 2), ('DTI-HL', 2), ('NNS$-
HL', 2), ('CD$', 2), ('FW-NNS', 2), ('NN$-HL', 2), ('FW-IN+NN', 2), ('JJS-TL', 2), ('HVD*', 2),
('WQL', 1), ('AP$', 1), ('JJ-NC', 1), ('VBN-TL-HL', 1), ('HVD-HL', 1), ('FW-PP$-NC', 1), ('MD-TL',
1), ('FW-IN+NN-TL', 1), ('BER-TL', 1), ('NP-TL-HL', 1), ('AP-TL', 1), ('FW-DT', 1), ('FW-WDT',
1), ('FW-VB-NC', 1), ('FW-CC', 1), ('CS-HL', 1), ('FW-CD', 1), ('ABN-HL', 1), ('BED*', 1),
('PPSS+HVD', 1), ('NNS-TL-HL', 1), ('PPSS-HL', 1), ('BE-HL', 1), ('TO-TL', 1), ('NR$-TL', 1),
('DT$', 1), ('MD+HV', 1), ('DT-HL', 1), ('UH-TL', 1), ('MD*-HL', 1), ('JJR-NC', 1), ('BER-HL', 1),
('PP$-TL', 1), ('WDT+BEZ', 1), ('NPSS$-TL', 1), ('OD-HL', 1), ('QL-TL', 1), ('PPS+BEZ-HL', 1),
('DO-HL', 1), ('PN+HVZ', 1), ('HVZ*', 1), ('FW-*', 1), ('NP+BEZ', 1), ('FW-VB', 1), ('PN-HL', 1),
('BEDZ-HL', 1), ('VBD-TL', 1), ('PN$', 1), ('VB+PPO', 1), ('RB$', 1), ('*-HL', 1), ('FW-AT-HL', 1),
('RB+BEZ', 1), ('FW-IN-TL', 1), ('FW-IN+AT-TL', 1), ('N', 0)]
```

```
#>>> [t for t, c in sorted(counts.items(), key=itemgetter(1), reverse=True)]
```

```
#['NN', 'IN', 'AT', 'NP', '.', 'NNS', '-', 'JJ', 'CC', 'VBD', 'NN-TL', 'VB', 'VBN', 'RB', 'CD', 'CS', 'VBG',
'TO', 'PPS', 'PP$', 'MD', 'AP', 'NP-TL', '`', 'BEZ', 'BEDZ', '""', 'JJ-TL', 'PPSS', 'DT', 'BE', 'VBZ', 'NR',
'RP', 'QL', 'PPO', 'WPS', 'NNS-TL', 'WDT', 'WRB', 'BER', 'OD', 'HVZ', '--', 'NP$', 'HV', 'HVD', '*',
'BED', 'NPS', 'BEN', 'NN$', 'DTI', 'NP-HL', 'ABN', 'NN-HL', 'IN-TL', 'EX', '), '(', 'JJR', ':', 'DTS',
'JJT', 'CD-TL', 'NNS-HL', 'PN', 'RBR', 'VBN-TL', 'ABX', 'NN$-TL', 'IN-HL', 'DOD', 'DO', 'BEG', '-
HL', 'VBN-HL', 'AT-TL', 'NNS$', 'CD-HL', 'JJS', 'JJ-HL', 'CC-TL', '""', 'MD*', 'VBZ-HL', 'PPL',
'PPSS+MD', 'PPS+BEZ', 'OD-TL', 'DOZ', 'VB-HL', 'NR$', 'WP$', 'FW-NN', 'PPLS', 'ABL',
'PPSS+BER', ') -HL', '(-HL', 'NNS$-TL', '-HL', 'PPSS+HV', 'PPSS+BEM', 'HVN', 'DO*', 'NPSS$',
'FW-NN-TL', 'DOD*', 'RB-HL', 'NPS-TL', 'VBG-TL', 'NR-TL', 'AT-HL', 'HVG', 'FW-IN', 'BEM',
'DOZ*', 'NN-TL-HL', ': -HL', 'DT+BEZ', 'FW-JJ-TL', 'VBG-HL', 'UH', 'QLP', 'NP$-TL', 'WPO',
'BEZ*', 'DTX', 'RB-TL', 'VB-TL', 'PPS+MD', 'AP-HL', 'CC-HL', 'FW-AT-TL', 'VBD-HL', 'TO-HL',
'MD-HL', 'RBT', 'BER*', 'JJR-HL', 'RP-HL', 'JJR-TL', 'PPS+HVZ',
```

```
'BEZ-HL', 'BEDZ*', 'NPS-HL', 'NN-NC', 'PP$$', 'FW-JJ', 'FW-AT', 'NR-HL', 'WPS+BEZ',
'EX+BEZ', 'JJT-HL', 'DTI-HL', 'NNS$-HL', 'CD$', 'FW-NNS', 'NNS$-HL', 'FW-IN+NN', 'JJS-
TL', 'HVD*', 'WQL', 'AP$', 'JJ-NC', 'VBN-TL-HL', 'HVD-HL', 'FW-PP$-NC', 'MD-TL', 'FW-
IN+NN-TL', 'BER-TL', 'NP-TL-HL', 'AP-TL', 'FW-DT', 'FW-WDT', 'FW-VB-NC', 'FW-CC',
'CS-HL', 'FW-CD', 'ABN-HL', 'BED*', 'PPSS+HVD', 'NNS-TL-HL', 'PPSS-HL', 'BE-HL', 'TO-
TL', 'NR$-TL', 'DT$', 'MD+HV', 'DT-HL', 'UH-TL', 'MD*-HL', 'JJR-NC', 'BER-HL', 'PP$-TL',
'WDT+BEZ', 'NPSS$-TL', 'OD-HL', 'QL-TL', 'PPS+BEZ-HL', 'DO-HL', 'PN+HVZ', 'HVZ*', 'FW-
*', 'NP+BEZ', 'FW-VB', 'PN-HL', 'BEDZ-HL', 'VBD-TL', 'PN$', 'VB+PPO', 'RB$', '*-HL', 'FW-
AT-HL', 'RB+BEZ', 'FW-IN-TL', 'FW-IN+AT-TL', 'N']
```

```
#>>> pair=('NP',
8336) #>>> pair[1]
#8336
```

```
#>>> itemgetter(1)(pair)
#8336
```

```
#>>> last_letters=nlk.defaultdict(list)
#>>> for word in words:
#     key=word[-2:]
#     last_letters[key].append(word)
#>>> last_letters['ly']
```

```
#['abactinally', 'abandonedly', 'abasedly', 'abashedly',
'abashlessly',...] #>>> anagrams=nlk.defaultdict(list)
```

```
#>>> words=nlk.corpus.words.words('en')
#>>> for word in words:
#     key=".".join(sorted(word))
#     anagrams[key].append(word)
#>>> anagrams['aeilnrt']
```

```
#['entrail', 'latrine', 'ratline', 'reliant', 'retinal', 'trenail']
#>>> pos=nlk.defaultdict(lambda: nlk.defaultdict(int))
```

```
#>>> brown_news_tagged=brown.tagged_words(categories='news',
simplify_tags=True) #>>> for ((w1, t1), (w2, t2)) in nlk.ibigrams(brown_news_tagged):
```

```
# pos[(t1, w2)][t2]+=1
#>>> pos[('DET', 'right')]
```

```
#defaultdict(<type 'int'>, {'ADV': 3, 'ADJ': 9, 'N': 4})
#>>> counts=nlk.defaultdict(int)
```

```
#>>> for word in nlk.corpus.gutenberg.words('milton-paradise.txt'):
#     counts[word]+=1
#>>> [key for (key, value) in counts.items() if value ==32]
```

```
#['brought', 'Him', 'virtue', 'Against', 'There', 'thine', 'King', 'mortal', 'every',
'been'] #>>> pos={'colorless': 'ADJ', 'ideas': 'N', 'sleep': 'V', 'furiously': 'ADV'}
```

```
#>>> pos2=dict((value, key) for (key, value) in
pos.items()) #>>> pos2['N']
#'ideas'
```

```
#print 'Yakshcho dostupatys do neisnuiuchoho zapysu zvychainoho slovnyka, to pomulka,
iakshcho do slovnyka po zamovchuvanniu, to slovo avtomatychno dodaietsia do slovnyka'
```

4. Спробуйте видалити запис зі словника d, використовуючи `del d['abc']`.

```
>>> d = {'abc': 'N', 'colorless': 'ADJ', 'ideas': 'N', 'sleep': 'V', 'furiously': 'ADV'}
>>> del d['abc']
>>> d
{'sleep': 'V', 'ideas': 'N', 'furiously': 'ADV', 'colorless': 'ADJ'}
>>> |
```

7. Використовуючи `sorted()` та `set()` отримайте відсортований список всіх тегів корпусу Brown без їх дублювання.

```
import nltk, re, pprint
from nltk.corpus import brown
def tag_list (tagged_words):
    tags=[]
    for (w,t) in tagged_words:
        tags.append(t)
    tags_list=set(tags)
    return pprint.pprint (sorted(tags_list))
print tag_list(nltk.corpus.brown.tagged_words())
```

```
['-',
 '-',
 '(',
 '(-HL',
 ')',
 ')-HL',
 '*',
 '*-HL',
 '*-NC',
 '*-TL',
 ',',
 ',-HL',
 ',-NC',
 ',-TL',
 '--',
 '--HL',
 '.',
 '.-HL',
 '.-NC',
 '.-TL',
 ':',
 ': -HL',
```

12. Напишіть програму для збору статистичних даних по розмічених корпусах і відповіді на наступне запитання: який відсоток типів слів (types) завжди маркуються тими самими тегами.

```
import nltk
from nltk.corpus import brown
brown_news_tagged = brown.tagged_words(categories='news', simplify_tags=True)
data = nltk.ConditionalFreqDist((word.lower(), tag) for (word, tag) in brown_news_tagged)
result=[]
for word in data.conditions():
    if len(data[word])>=1:
        tags=data[word].keys()
        result.append(word)
print len(result)
print len(brown_news_tagged)
print len(result)*100/len(brown_news_tagged)
```

20. Напишіть програму для знаходження всіх слів, які маркуються як QL в корпусі Brown і зустрічаються перед наступними дієсловами adore, love, like, prefer.

```
>>> import nltk
>>> from nltk.corpus import brown
>>> def process(sentence):
    for (w1,t1), (w2,t2) in nltk.bigrams(sentence):
        if ((t1=='QL' and w2 == 'like') or (t1=='QL' and w2 == 'adore') or (t1=='QL' and w2 == 'love') or (t1=='QL' and w2=='prefer'))

SyntaxError: invalid syntax
>>> def process(sentence):
    for (w1,t1), (w2,t2) in nltk.bigrams(sentence):
        if ((t1=='QL' and w2 == 'like') or (t1=='QL' and w2 == 'adore') or (t1=='QL' and w2 == 'love') or (t1=='QL' and w2=='prefer'))
            print w1,w2

>>> for tagged_sent in brown.tagged_sents():
    process(tagged_sent)

quite like
much like
much like
so like
quite like
quite like
>>> |
```


21. Написати програму побудови словника, записами якого будуть набори словників. Використовуючи створений словник, збережіть у ньому набори можливих тегів, які зустрічаються після заданого слова з певним тегом, наприклад $word_i \rightarrow tag_i \rightarrow tag_{i+1}$.

```
import nltk
from nltk.corpus import brown
pos = nltk.defaultdict(lambda: nltk.defaultdict(int))
brown_news_tagged = brown.tagged_words(categories='news', simplify_tags=True)
for ((w1, t1), (w2, t2)) in nltk.ibigrams(brown_news_tagged):
    pos[(w1,t1)][t2] += 1
print pos[('this', 'DET')]

>>>
defaultdict(<type 'int'>, {'ADV': 2, '': 1, '``': 1, ':': 2, 'VD': 1, 'VG': 2, 'ADJ': 18, 'DET': 1, ',': 1, 'N': 176, '"': 3, 'P': 3, 'NUM': 3, 'V': 12, 'NP': 3, 'VBZ': 3, '.': 3, 'CNJ': 4, 'MOD': 11})
>>> |
```

Висновок: під час виконання цієї лабораторної роботи я ознайомилась з автоматичним морфологічним аналізом в NLTK.